خبر

آبه به خاورمیانه می‌آید

● دولت ژاپن روز گذشته اعلام کرد قرار است شینزو آبه، نخست‌وزیر این کشور امروز سفر پنج‌روزه خود را به خاورمیانه آغاز کند. شینزو آبه قرار است که به عربستان، امارات و عمان برای انجام مذاکراتی با مسئولان این کشورها سفر کند.

پیش‌تر دولت ژاپن اعلام کرده بود که لغو این سفر را بررسی می‌کند اما با آرام‌شدن تنش‌ها در خاورمیانه، شینزو آبه تصمیم گرفت این سفر را انجام دهد. بنا بر گزارش‌های منتشرشده، بعد از عقب‌نشینی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا از تهدید نظامی علیه ایران بعد از حمله موشکی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به پایگاه عین‌الاسد، نخست‌وزیر ژاپن سفر به غرب آسیا را از سر می‌گیرد. آبه در نشست مدیران اجرائی حزب حاکم در توکیو گفت: بین روزهای ۱۲ تا ۱۵ ژانویه ۲۰۲۰ به سه کشور عربستان سعودی، امارات متحده عربی و عمان سفر خواهد کرد. او پیش از این سفر نیز گفت: ژاپن از همه طرف‌های درگیر می‌خواهد که در نهایت خویشتن‌داری رفتار کنند؛ بنابراین این موضع ماست و ما از پاسخ محدود ایالات متحده آمریکا حمایت می‌کنیم. او در ادامه تأکید کرد ما تمام تلاش‌های دیپلماتیک خود را برای کاهش تنش و تثبیت اوضاع در خاورمیانه ادامه خواهیم داد.

سخنگوی ارشد دولت ژاپن تصریح کرد «آبه با رهبران این سه کشور که نقش‌های مهمی در کاستن تنش‌ها و برقراری ثبات در منطقه دارند، به تبادل نظر خواهد پرداخت. آبه همچنین برای همکاری جهت تضمین سوخت‌رسانی‌های مداوم و کشتی‌رانی امن» نیز تلاش می‌کند.

دیپلماسی میانجیگرانه ژاپن از فضای محدودی برای تحرک برخوردار است. توکیو از یک‌سو روابط حسنه خود را با ایران حفظ کرده اما از سوی دیگر به‌شدت به نفت خاورمیانه وابسته است. ایران پس از عربستان سعودی و امارات متحده عربی، سومین صادرکننده نفت این منطقه به ژاپن بود. اما از سوی دیگر این کشور باید حامی مؤتلف امنیتی خود، آمریکا نیز باشد که سیاست فشار حداکثری بر جمهوری اسلامی را دنبال می‌کند.

ژاپن می‌خواهد مستقل از ائتلاف امنیت دریایی آمریکا، یک هواپیمای هلی‌کوپتربر با ۲۵۰ نیروی دفاعی را به همراه یک هواپیمای گشت‌زنی به خاورمیانه بفرستد. اصل نهم قانون اساسی ژاپن اجازه مأموریت نظامی برای حل‌وفصل اختلافات بین‌المللی را از این کشور گرفته است. گذشته از این ژاپن نمی‌خواهد مستقیما در سواحل ایران گشت‌زنی کند و به همین خاطر قرار است نیروهای دفاعی این کشور با هدف تحقیق و بررسی در منطقه‌ای بین دریای عمان، دریای عرب و تنگه باب‌المندب مستقر شوند.

برگزیت از سد مجلس گذشت

● مجلس بریتانیا با کلیات طرح خروج این کشور از اتحادیه اروپا موافقت کرد. در رأی‌گیری بر سر کلیات طرح برگزیتِ بوریس جانسون، نخست‌وزیر این کشور، ۳۳۰ نفر از نمایندگان مجلس عوام در مقابل ۲۳۱ عضو دیگر به این طرح رأی مثبت دادند. این طرح در مرحله بعدی در مجلس اشراف بریتانیا به رأی گذاشته خواهد شد. انتظار می‌رود این روند نیز تا ۲۲ ژانویه جاری به اتمام برسد و طرح مذکور قبل از ۳۱ ژانویه برای تأیید به الیزابت دوم، ملکه بریتانیا ارسال شود.

اگر این روند طبق برنامه‌ریزی انجام شود، بریتانیا که در سال ۱۹۷۳ به اتحادیه اروپا پیوسته بود، در ۳۱ ژانویه از آن خارج خواهد شد. این اولین باری است که یک کشور از اتحادیه اروپا خارج می‌شود. پس از این تاریخ، طرفین درباره توافق جامع مذاکره می‌کنند که روابط آینده خود را تا پایان سال ۲۰۲۰ تنظیم می‌کند. مذاکرات درباره بخش‌های تجارت، شیلات، حمل‌ونقل هوایی، دارو و امنیت متمرکز خواهد شد.

اتحادیه اروپا با این استدلال که دست‌یابی به توافق درباره همه این موضوعات در کمتر از یک سال غیرممکن است، می‌خواهد این مهلت را تا سال ۲۰۲۲ تمدید کند. اما مقامات انگلیس تأکید می‌کنند که مذاکرات باید تا پایان سال ۲۰۲۰ به پایان برسد. در صورت عدم دست‌یابی به توافق، روابط تجاری بین دو طرف طبق قوانین سازمان تجارت جهانی برقرار خواهد شد. انگلیس در روند برگزیت، همچنان به قوانین اتحادیه اروپا پایبند خواهد بود.

اگرچه بوریس جانسون ابراز امیدواری کرده است که در پایان دوره انتقالی یک‌ساله به یک توافق تجاری جامع با اروپا برسد اما بنا بر گفته بسیاری از منتقدان، زمان‌بندی یک‌ساله برای چنین مذاکراتی واقع‌بینانه نیست. آنها معتقدند رسیدن به یک توافق جامع که در برگیرنده دغدغه‌ها و ملاحظات بریتانیا پس از جدایی از اتحادیه اروپا باشد، زمان بیشتری را می‌طلبد و بر همین اساس لازم بود تا جانسون دوران گذار را محدود به بازه زمانی ۱۱ماهه نمی‌کرد.

فشار رهبر اکثریت سنا به پلوسی برای ارسال لایحه استیضاح

برگ برنده برای نجات ترامپ

رهبر اکثریت جمهوری‌خواه سنا برگ تازه‌ای برای نجات دونالد ترامپ رو کرد. میچ مک‌کانل روز پنجشنبه قطع‌نامه‌ای را برای تغییر قوانین داخلی سنا امضا کرد که بر اساس آن اگر مفاد استیضاح رئیس‌جمهور تا ۲۵ روز پس از تأیید در مجلس نمایندگان، به سنا ارائه نشود، به دلیل عدم انجام پیگرد قانونی از اعتبار ساقط خواهد شد. با توجه به این تصمیم مک‌کانل با حمایت اکثریت جمهوری‌خواه سنا به این ترتیب و براساس به این قطع‌نامه، نانسی پلوسی، رهبر دموکرات مجلس نمایندگان، فقط تا ۱۲ ژانویه (فردا) فرصت ارسال لایحه استیضاح ترامپ به سنا را دارد.

مک‌کانل با این اقدام، فشارها بر دموکرات‌های مجلس نمایندگان برای ارسال لایحه استیضاح را افزایش داد. پیش از این نانسی پلوسی هشدار داده بود «تا زمانی که از برگزاری دادگاهی عادلانه در سنا» اطمینان حاصل نکند، لایحه استیضاح را به سنا ارسال نخواهد کرد. انگیزه اصلی دموکرات‌ها در وقت‌کشی برای ارسال لایحه استیضاح به سنا این است که میچ مک‌کانل، رهبر اکثریت جمهوری‌خواه سنا را متقاعد کنند تا چهار شاهد جدید، از جمله جان بولتون، مشاور امنیت ملی سابق کاخ سفید را به دادگاه سنا احضار کند. آنها عقیده دارند که شهادت بولتون می‌تواند حتی جمهوری‌خواهان را متقاعد کند که ترامپ از موقعیت سیاسی خود برای تأمین اهداف شخصی سوءاستفاده کرده است.

آنچه مک‌کانل روز پنجشنبه انجام داده و آن را «فاز اول» اقدامات خود برای مقابله با «استیضاح رئیس‌جمهور بر اساس شواهد و مستندات ناکافی» دانسته، شباهت زیادی به روند برگزاری دادگاه پنج‌هفته‌ای بیل کلینتون در سال ۱۹۹۹ دارد.

در زمان ریاست‌جمهوری کلینتون هم قطع‌نامه‌ای به تصویب رسید که مدت‌زمانی محدود را برای تحت پیگرد قراردادن رئیس‌جمهور و دفاعیات وکلای او تعیین کرده بود. با محدودشدن این زمان، فرصت نجات رئیس‌جمهور از سوی هم‌حزبی‌هایش افزایش می‌یابد. در زمان ریاست‌جمهوری بیل کلینتون هم قانون سنا به صورتی تغییر کرد که براساس آن، نمایندگان هر طرف تنها ۲۴ ساعت برای مباحث شفاهی وقت داشتند و ۱۶ ساعت نیز زمان به سناتورها برای پرسیدن سؤالات خود از طرفین اختصاص یافت.

نکته مهم در این میان این است که مک‌کانل برای «فاز اول» نقشه خود به تعداد رأی نیاز دارد. پاسخ این سؤال به زمان ارسال لایحه استیضاح از سوی نانسی پلوسی بستگی دارد.

«دونالد ولفنسبرگر»، پژوهشگر کنگره می‌گوید: «هر زمان این لایحه ارائه شود، سنا می‌تواند دادگاه را آغاز کند و اکثریتی ساده برای تعیین قوانین اولیه دادگاه کفایت می‌کند و به نظر می‌رسد جمهوری‌خواهان می‌توانند با استفاده از اکثریتی که در سنا دارند، قوانین موردنظر مک‌کانل را تصویب کنند». بااین‌حال، دموکرات‌ها هنوز هم برای احضار شاهدان موردنظر خود به دادگاه سنا به طور کامل ناامید نشده‌اند. درحال‌حاضر جمهوری‌خواهان ۵۳ کرسی و دموکرات‌ها ۴۵ کرسی سنا را در اختیار دارند. دو سناتور مستقل هم معمولا به سود دموکرات‌ها رأی می‌دهند. به‌این‌ترتیب اگر دموکرات‌ها قصد دارند شاهدان تازه‌ای به دادگاه احضار کنند، باید امیدوار باشند که چهار نماینده جمهوری‌خواه برخلاف رویکرد حزب خود، با درخواست دموکرات‌ها برای احضار شاهدان جدید همراه شوند.

جان بولتون، مشاور سابق امنیت ملی کاخ سفید، در اقدامی که شگفتی رسانه‌ها را در پی داشت، اعلام کرد که در صورت احضار از سوی دادگاه آماده ارائه مستندات خود است. اعلام آمادگی بولتون می‌تواند جمهوری‌خواهانی را که همراهی چندانی با ترامپ ندارند وسوسه کند تا برای شنیدن شهادت او، با حزب دموکرات هم‌صدا شوند.پس از اظهارات بولتون، چاک شومر، رهبر اقلیت دموکرات سنا، فشارهای خود برای متقاعدکردن سناتورهای جمهوری‌خواه به احضار شاهدان جدید را افزایش داده است. در آن‌سو هم جمهوری‌خواهان می‌گویند اگر قرار بر احضار شاهدان جدید باشد، ترجیح می‌دهند افراد موردنظر خود را احضار کنند که جو بایدن، معاون باراک اوباما، رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده، هانتر بایدن، فرزند جو بایدن و افشاگر اصلی مکالمه تلفنی ترامپ و رئیس‌جمهور اوکراین، از جمله این افراد به شمار می‌آیند. در تازه‌ترین تحول مربوط به لایحه استیضاح ترامپ، میچ مک‌کانل، رهبر اکثریت جمهوری‌خواه سنا، اعلام کرد که احتمال می‌دهد نانسی پلوسی تا پایان روز جمعه لایحه استیضاح ترامپ را به سنا ارسال کند و پس از آن هم در هفته پیش‌رو دادگاه سنا برگزار شود.

قطع‌نامه علیه اختیارات جنگی رئیس‌جمهور

در میانه تنش‌ها بر سر روند استیضاح ترامپ، مجلس نمایندگان آمریکا در اقدامی که می‌تواند با مخالفت جمهوری‌خواهان سنا روبه‌رو شود، قطع‌نامه کاهش اختیارات نظامی رئیس‌جمهور ایالات متحده را به تصویب رساند. این قطع‌نامه با ۲۲۴ رأی مثبت و ۱۹۴ رأی منفی به تصویب رسید. با وجود آنکه این قطع‌نامه الزام‌آور نیست و نیاز به امضای رئیس‌جمهور ندارد، اما نانسی پلوسی، رئیس دموکرات مجلس نمایندگان آمریکا، اعلام کرد که «این بیانیه کنگره ایالات متحده است» و از «قدرت و نفوذ کافی» برخوردار است.پلوسی پس از تأیید این قطع‌نامه به لطف اکثریت دموکرات مجلس نمایندگان آمریکا، گفت: «این اقدام بر محدودکردن اقدامات نظامی دونالد ترامپ و محافظت از جان آمریکایی‌ها و ارزش‌های آمریکا تأکید می‌کند. دولت ایالات متحده باید تنش‌ها را کاهش دهد و مانع از بروز خشونت بیشتر شود». در مجلس سنا هم «تیم کین»، سناتور دموکرات، قطع‌نامه مشابهی را ارائه کرده، اما با توجه به اکثریت جمهوری‌خواه سنا، تصویب آن بسیار بعید به نظر می‌رسد. تیم کین امیدوار است این قطع‌نامه که با هدف «حفاظت از جان نظامیان آمریکایی و عدم ایجاد هزینه‌های یک جنگ دیگر» ارائه شده، با حمایت جمهوری‌خواهان هم روبه‌رو شود. «ما اعضای نهادی متفاوت در حکومت هستیم. این وظیفه ماست وقتی که با موضوعی مانند زندگی و مرگ مواجه می‌شویم، از هیچ‌کسی هر حرفی را نپذیریم». نانسی پلوسی نیز هنگام اعلام رأی مجلس نمایندگان آمریکا، عملیات اخیر نظامی ایالات متحده در نزدیکی فرودگاه بغداد را اقدامی «تحریک‌آمیز و نامتناسب با تهدیدهای موجود در منطقه» خواند. قطع‌نامه کاهش اختیارات جنگی رئیس‌جمهور ایالات متحده در حالی در مجلس نمایندگان تصویب شد که کنگره آمریکا در سال ۲۰۰۲ و پس از حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ اختیارات جورج بوش، رئیس‌جمهور وقت را برای مقابله با تروریسم افزایش داد و پس از آن تلاش‌های کنگره برای بازگرداندن این محدودیت‌ها به دلیل عدم همراهی یکی از احزاب بی‌نتیجه مانده است.

رویداد

کشته‌شدن نیروهای شبه‌نظامی حشدالشعبی

● دیده‌بان حقوق بشر سوریه می‌گوید در حمله هوایی شبانه به یک انبار تسلیحات در بوکمال در نزدیکی مرز سوریه و عراق، هشت نیروی حشدالشعبی کشته و تعداد زیادی زخمی شده‌اند. ائتلاف نظامی، مشارکت در این عملیات را رد کرده است.

خروج از سوریه برای جنگیدن در لیبی

● دیده‌بان حقوق بشر سوریه تأکید کرد: حدود ۲۶۰ فرد مسلح از گروه‌های سوری حامی ترکیه به لیبی رفته‌اند تا در جنگ در این کشور شرکت داشته باشند.

پیام تبریک ترامپ برای کیم

● چونگ ایو یونگ، مشاور امنیت ملی کره جنوبی که این هفته در واشنگتن با دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا دیدار کرد، به خبرنگاران گفت، پیامی به او داده شد تا آن را به کره شمالی برساند و این پیام در روز پنجشنبه تحویل داده شد. او ادامه داد: روزی که ما با هم دیدار کردیم، روز تولد کیم جونگ اون، رهبر کره شمالی بود.

کمک ۳.۳ میلیارد دلاری به اسرائیل

● سناتورهای دو حزب اصلی آمریکا با لایحه تخصیص ۳.۳ میلیارد دلار به اسرائیل در قالب کمک سالانه موافقت کردند. به گزارش ایسنا، به نقل از خبرگزاری رویترز، سناتورهای آمریکایی در بحبوحه تنش‌های خاورمیانه به دنبال تبدیل‌کردن توافق کمک به اسرائیل به قانونی هستند که در سال ۲۰۱۶ و در دولت باراک اوباما، رئیس‌جمهوری سابق آمریکا به دست آمده است.

پوتین نظاره‌گر آزمایش موشک فراصوت

● ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، نظاره‌گر یک مانور نظامی از روی ناو نیروی دریایی این کشور در دریای سیاه در نزدیکی کریمه بود که شامل آزمایش یک موشک فراصوت هم می‌شد.

معترضان عراقی پس از یک هفته به خیابان‌ها بازگشتند

صدای استقلال عراق

اعتراض‌های سه‌ماهه مردم عراق تحت تأثیر احتمال بروز جنگ دیگری در خاورمیانه و این بار در این کشور، پس از بیش از یک هفته وقفه از روز گذشته دوباره از سر گرفته شد؛ درحالی‌که معترضان این بار جدی‌تر از گذشته خواسته‌اند عراق به میدان عرض‌اندام سایر کشورها تبدیل نشود.

اعتراض‌های ضددولتی در عراق با ترور فرماندهان ایرانی و عراقی به دست آمریکا از سوم ژانویه به حاشیه رانده شد. خطر بروز درگیری میان تهران و واشنگتن در عراق باعث شد معترضان یک هفته‌ای را در خانه منتظر بمانند و اگر اوضاع طور دیگری پیش رفت، برای پیگیری مطالباتشان بار دیگر به خیابان‌ها بازگردند. ایران در واکنش به ترور فرماندهانش، پایگاه عین‌الاسد متعلق به نیروهای آمریکایی در نزدیکی بغداد را هدف موشک‌های خود قرار داد. سخنرانی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، در واکنش به این حمله نشان داد واشنگتن دست‌کم فعلا تمایلی به جنگ جدیدی ندارد. همین کافی بود تا معترضان عراقی، جمعه را برای بازگشت به خیابان‌ها وعده کنند. ظهر جمعه معترضان انبوه عراقی در میدان تحریر بغداد جمع شدند و در صیانت از تمامیت ارضی این کشور و علیه کشورهایی که می‌خواهند از عراق به‌عنوان زمین جنگ خود استفاده کنند، شعار دادند. خواست معترضان عراقی و جنبش آنها که چندین ماه گذشته را برای اعتراض به فسادهای گسترده دولتی و مداخله خارجی در خیابان‌ها گذرانده‌اند، اهمیت خود را در سایه تنش‌های میان ایران و آمریکا برای رسانه‌های جهان از دست داده بود؛ درحالی‌که هم‌زمان با این درگیری‌ها، عراقی‌ها هرچند محدود اما به روند روزانه خود به اعتراض‌ها ادامه داده بودند. این معترضان حالا با جمعیتی مشابه روزهای آغازین، دوباره به خیابان‌های بغداد و شهرهای جنوبی بازگشته‌اند؛ با وجود اینکه تاکنون به گفته منابع رسمی، بیش از ۵۰۰ کشته داده‌اند.

با خوابیدن غبار احتمال جنگ در عراق، معترضان با درخواست برگزاری تظاهراتی میلیونی در روز جمعه تلاش کردند جنبش اعتراضی را در این کشور زنده نگه دارند. جوانان عراقی از پنجشنبه عصر اندک اندک دورهم جمع شدند و با خواندن سرودهایی از هم‌وطنانشان خواستند به اعتراض‌های روز جمعه بپیوندند. روز جمعه هزاران نفر از مردم عراق در کوت، حله، بصره، ناصریه، کربلا و دیوانیه با یک شعار به خیابان‌ها آمدند؛ استقلال. دعوت از معترضان برای حضور دوباره در خیابان‌های عراق، البته با حمایت آیت‌الله سیستانی، مرجعیت شیعی این کشور نیز همراه بود. نماینده آیت‌الله سیستانی در خطبه‌های نمازجمعه، حملات کشورهای خارجی در عراق را محکوم کرد و نسبت به تضعیف امنیت در این کشور و منطقه به دنبال رویارویی کشورها و نقض تمامیت آن هشدار داد. اعتراضات مردم عراق، به‌ویژه جوانان، به بی‌کاری و فساد گسترده از اکتبر سال گذشته میلادی آغاز شد. مهم‌ترین درخواست جوانان که بیشترین مشارکت‌کنندگان در این اعتراض‌ها بودند، دگرگونی سیستم سیاسی عراق بود که از نظر آنها فساد، کارآمدی آن را از بین برده و مردم عراق را به فقر نشانده است. پس از دو ماه اعتراض و با کشته‌شدن حدود ۴۰۰ نفر، عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر این کشور، از سمت خود استعفا داد و قرار شد ۱۵ روز پس از آن، برهم صالح، رئیس‌جمهوری عراق، جانشین او را به پارلمان معرفی کند. چالش معرفی گزینه نخست‌وزیری تا جایی عمیق شد که صالح هم از سمتش استعفا داد؛ استعفایی که با بروز درگیری‌های ایران و آمریکا در عراق، در پارلمان مطرح نشد. همین وضعیت همچنان در عراق ادامه دارد؛ کشوری که از استعفای نخست‌وزیرش بیش از سه ماه می‌گذرد و خیابان‌هایش هنوز میدان اعتراض است. درگیری‌های غیرعراقی در عراق از ۲۷ دسامبر ۲۰۱۹ آغاز شد؛ زمانی که راکت‌های ناشناس، پایگاه K1 آمریکا در کرکوک عراق را هدف گرفت و یکی از نیروهای آمریکایی را به کشتن داد. ۲۹ سپتامبر، دو روز بعد از وقوع این حمله، جنگنده‌های F-15 آمریکایی پنج مورد از پایگاه‌های حزب‌الله لبنان در عراق و سوریه را هدف قرار دادند. گستردگی این حمله باعث شد بسیاری از مردم عراق که همچنان در اعتراض به فساد و ناکارآمدی دولتشان در خیابان‌ها بودند، به سمت سفارتخانه آمریکا در بغداد حرکت و در اطراف آن تحصن کنند. پس از چند ساعت، تحصن به خشونت کشیده شد و تعدادی از معترضان با ورود به سفارتخانه آمریکا، بخشی از آن را به آتش کشیدند. ادامه این فضا به پرواز پهپاد آمریکایی و ترور فرماندهان ایرانی و عراقی و پس از آن حمله تلافی‌جویانه موشکی ایران به پایگاه عین‌الاسد ختم شد.

خروج امن نیروهای آمریکایی از عراق

پس از حمله جنگنده‌های آمریکایی به پایگاه‌های حزب‌الله عراق، پارلمان این کشور قطع‌نامه‌ای تصویب و دولت موقت عراق را ملزم کرد به حضور نیروهای ائتلاف ضدداعش به رهبری آمریکا در این کشور پایان دهد. پس از قطع‌نامه پنجم دسامبر پارلمان عراق، روز گذشته عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر موقت عراق، در تماسی تلفنی از مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا، خواست نمایندگان خود را برای تعیین سازوکار خروج امن نیروهای آمریکایی از عراق، به این کشور اعزام کند. با وجود صحبت‌های ترامپ که نشان می‌دهد شخص او تمایلی به خارج‌کردن نیروهایش از عراق ندارد، پمپئو در این تماس با درخواست عبدالمهدی موافقت کرده است.